

KOREN ISRAEL HUMASH WITH RASHI & ONKELOS

The first dated Hebrew book that appeared with Rashi's commentary was completed in 1475 in Italy - 375 years after Rashi's death. Since that time, the unique typeface, popularly known as "Rashi script", was used to distinguish between the Biblical text and rabbinic commentary. However, throughout time, variations in Rashi editions began to appear; inaccuracies and text divisions due to printing errors.

The new Koren Israel Humash presents a new crisp Rashi typeface based on Mr. Koren's design. With state-of-the-art technology and discerning skill, Koren's typographers digitalized the Rashi script, making it clear and beautiful for better legibility.

Koren's scholars researched medieval manuscripts with Rashi's commentary, among them: the Rome edition (c. 1470), the Reggio di Calabria edition (1475), the Guadalajara edition (1476) and the Venice edition (1524). The scholars noted discrepancies, and set out to improve the text and clarify text divisions. Their corrections are based on the Leipzig 1 manuscript (13th c.), known as the most accurate text witness to Rashi's authentic commentary. Onkelos' Aramaic translation is based on Yemenite tradition, which has preserved Onkelos' translation throughout the generations.

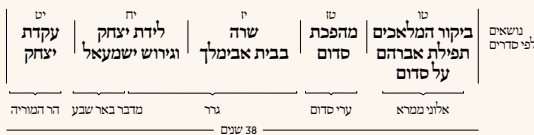
This new edition features a number of innovative tools designed to offer students a deeper understanding and appreciation of the biblical narrative.

Rashi's Old French Translated

A chart of terms that Rashi used in Old French appears at the end of each volume with their modern-day Hebrew equivalent.

פירוש בעברית	פירוש בעברית	מילה לועזית
עילפון, הלם, מבוכה	עילפון, הלם, מבוכה	איסטוריש"ן
לנסות	לנסות	אקוביט"ר
מעשה, מכלול העשבים	מעשה, מכלול העשבים	אירבידי"ץ
רחשים	רחשים	קוננובר"ש
מטבע (הצורה הטובה באיטון)	מטבע (הצורה הטובה)	קו"א
להב	להב	י"מ"א
להיוולד (גם נלדת)	להיוולד (גם נלדת)	זיר"א

פרשת וירא

Parasha Snapshots

Every parasha has its own title page with a diagram illustrating the central themes of each parasha, geographic context, and the timeframe in which the narrative occurred.

Background information before each haftarah enriches one's understanding of the words of the prophets and their connection to the parasha.

הפטרת בראשית

בערב ראש חודש מרחשוון קוראים את ההפטרה בענין ישע.
הנביא ישעיהו היה צריך להזכיר עם השקפות איליות שביטלו את האמונה בה ואת מקומו של עם ישראל בעולם. בבריתו הוא נמשך, וזו לעד זה, שלשה צערי נדירים בהתאמה ה, בראש העולם המדיני, מול האליקים הסיי והמשמעות, ישראל, עם זה, דקם המדיני מול האמונת המבטת שביאו על נעטם, נאלצה הוריד מציאות מדוקנת, והלמה, מול המציאות של הנאם המבטת עבר הורגני, המשוקף למשעם. הוריא והנציח אל מול הוולף חסר התודות, הנבנה או, שדוריא והנציח גביר על הוולף חסר התודות, באה לבסם את הדרך המובילה מבחינת העולם לחוון אחריות הויסם.

ישעיהו
ההפטרת
מרחשוון בא"ת

הן עבדו את המקדש בחיורי רצתה נפשי נתתי רוחי עליו משפט לגוים^א מב
ועיני: לא יענק ולא ישא ולא ישמיע בחיני קולו: קנה רצונו לא ישבור^ב

Halakha Guide

Practical halakhot are explained along with their sources, including both Ashkenaz and Sephardic halakhic opinions.

תקנת קריאת התורה

א יחולקו ישיבת ימים מבורר ולא מיום (שבת, פסח) ב – חרש ישיבות אפרז אין מים אלא תורה, שומרי יום כל מצא לטי (שקיעה נו, א), כיון שתלכו שלשת ימים בלא תורה נלא" (בבא קמא 28 ע"א). שיש רבני חרש לישאר לתיאם חרש משהות ימים ימים מול התעני רבני חרש ורשמי, כדי שיקראו בחרש רבני חרש עם שלשת ימים, עזא חסר בית דין חרש וחקקתי שיקרא גם בביתו של שבע, כבוד די שאני יחיל חרש בית חרש בית חרש (בבב"א, תפלה פ"ה א"א).

א תהנת תשועה מכל ישראל שמעליה את התורה משנה אחת מחלוקת נשנה שאינה את תוספת וקורן פסוד באיבת, משנה אלה תחולק (בבאב"א, ג, ט), בשלשת ימים ה' אל אביבי (שם ג, א), וקראתי וחסלו על הסדר הזה עד ששנתי את חרשתי בהם תוספת ויש מי שמעלים את חרשתי משלו ויש ואני נגזר פסוד (בבב"א, תפלה פ"ה א"א). ספר החינוך: כשני ימים מותר בין ארץ ישראל לתחנת האמנים מותר ששנה ארץ ישראל היה לטיים

Additional Readings

A chart shows a count of *pasukim*, words and letters in every parasha. There are also Maftir, Haftarah and Megillah readings for holidays.

	פסוקים	מילים	אותיות
1	146	1931	7235
2	153	1861	6907
3	126	1686	6336
4	147	2085	7862
5	105	1402	5314
6	106	1432	5426
7	148	2021	7512

בראשית

י^א וַיְהִי קֶק: וַחֲמֵי מִתּוֹשְׁלַת, מֵאָה וַתִּמְנַן וְשִׁבַע שָׁנָיו, וְאוֹלִיד יֵת לִמֶּךְ: וַחֲמֵי מִתּוֹשְׁלַת, בְּתַר
 כו דְּאוֹלִיד יֵת לִמֶּךְ, שִׁבַע מֵאָה וַתִּמְנַן וַתְּרַחֵן שָׁנָיו, וְאוֹלִיד בְּנִין וּבָנָיו: וַהּוּן כָּל יוֹמֵי מִתּוֹשְׁלַת,
 סג תִּשַׁע מֵאָה וְשִׁתִּין וַתִּשַׁע שָׁנָיו, וּבְמִית: וַחֲמֵי לִמֶּךְ, מֵאָה וַתִּמְנַן וַתְּרַחֵן שָׁנָיו, וְאוֹלִיד בֵּר: וְקֵרָא
 ל יֵת שְׁמִיָּה, חָז לְמִימֵר, דִּין, יִנְחַמְנָנָא מִעֻבְדָּנָא וּבְמִלִּיאֹת יֵדָנָא, מִן אַרְעָא, דְּלִטָּה קֶק: וַחֲמֵי לִמֶּךְ,
 לב בְּתַר דְּאוֹלִיד יֵת חָז, חֲמֵשׁ מֵאָה וַתִּשַׁעִין וַחֲמֵשׁ שָׁנָיו, וְאוֹלִיד בְּנִין וּבָנָיו: וַהּוּן כָּל יוֹמֵי לִמֶּךְ,
 לד שִׁבַע מֵאָה וְשִׁבַעִין וְשִׁבַע שָׁנָיו, וּבְמִית: וַהּוּן חָז, בֵּר חֲמֵשׁ מֵאָה שָׁנָיו, וְאוֹלִיד חָז, יֵת שֵׁם יֵת
 לו חָם וְיֵת יִפְתָּ: וַהּוּן כֵּד שְׂרִיאָו בְּנֵי אֲנָשָׁא, לְמִסְגֵי עַל אֲפִי אַרְעָא, וּבְנָתָא אֲתִילִידָא לְהוּן: וַחֲוּוּ
 1 ג בְּנֵי וּרְבִיבָא יֵת בְּנֵת אֲנָשָׁא, אֲרִי שְׁפִירָן אִינִין, וְנִסְיָבוּ לְהוּן נָשִׁין, מִכָּל דְּאֲתִרְעִיאָו: וְאִמְרוּ קֶק, לֹא
 יִתְקַמֵּי דְרָא בִישָׂא הָרִין קְדָמֵי לְעֵלַם, בְּדִיל דְּאִנְוּן בְּסִרָא וְעוּבְדִיהוּן בִּישׁוּן, אַרְכָּא יִהִיב לְהוּן,
 17 מֵאָה וְעֶסְרִין שָׁנָיו אִם יִתְבוּן: גְּבִרָא, הוּוּ בְּאַרְעָא בְּיוֹמֵיָא אֲנָוּן, וְאִף בְּתַר כֵּן, דְּאֵלִין

חמר רפי יוקן: "טבת פתיב, משהיו מטיבין חותה מקשטית לכנס לפיה, היה גדול ככנס ובעולה תחלה: מכל אשר בחרו. חף בעולת פעל, חף הזכר והבהמה:

כח ויולד בן. שמוננו נבנה העולם:
 כט זה ינחמנו. ינח ממנו חת עבדו ידיו. עד שלח בן נח לא היה להם כלי מחשקה והוא הכין להם. והיתה החך מוניה קומס ודקדקיס פאזורעיס חמוס, מקללתו של חסם הלחשו. ובימי נח חסה, וזה 'נחמנו' - ינח ממנו. ואם לא תפקשהו בן, חין טעם הפלון נופל על השם, וחתה צריך לקרות שמו מנחם:
 לד בן חמש מאות שנה. חמר רפי יוקן: מה טעם כל הדורות הולדו למאה שנה וזה לחמש מאות? חמר הקדוש ברוך הוא: אם לשעים הם יאבדו במים ורע לצדיק זה, ואם צדיקים הם יאבדו עליו לנשיות תבות הדבה, כבש חת מעניו ולא הולד עד חמש מאות שנה, כדי שלח יחא יסת הגדול שבבנו רחוי לענשין לפני המפול. דכתב: "כי יענש בן מאה שנה ימות" (שפי' סה ב) - רחוי לענש לעתה, וכן לפני מתן תורה: את שם את הם ואת יפת. והלא יסת הגדול הוא! חלח פתחה חתה דורש חת שהיא צדיק, ונולד פשהו מזה, ושחברתם ינח ממנו וכו'. בבראשית דבה (כג טז):

12 לא ידון רחוי באדם. לא יתדעם ויריב רחוי עלי פשכיל החכם: לעלם לחרך ימים: הנה רחוי מדון בקרבי חס להשחית ואם לרחם, לא יהיה מדון זה ברחוי לעלם. כלומר לחרך ימים: בשגם הוא בשך. כמו 'שגם' כלומר פשכיל שגם חת פו שהיא שגם ורף על פי כן חינו נכנע לפני, ומה חס יהיה חס חו דבר קשה. פועל פו: "עד שקמתי לדונה" (ספוטס 1, ס 1) כמו 'שקמתי', וכן: "שחיה מדבר עמו" (ס 1) כמו 'שחיה', חף 'שגם' כמו 'שגם': והיו ימיו וגו'. עד מאה ועשרים שנה חריך להם חפי, ואם לא ישונו - חיבו עליהם מפול. ואם תחמה משנול יסת עד המפול חינו חלח מאה שנה? חין מקדם ומחחר פתקה, כבד היתה הגזקה מזנה עשרים שנה קדם שהולד עז תולדות, וכן מעניו פסדר עולם (סוף ספוטס 1, ט 1) מדקשי חנה רבים ב'לא ידון', חבל זה יצונו פשעונו:

17 והפלים. על שם שנפלו והפילו חת העולם, וכלשון עברית לשון עגלים הוא: במים הם. בימי דור חנוש ובעי קו: וגם אחרי כן. חף על פי שחיו בחבדן של דור חנוש, שעלה חוקנוס והצדק שלש העולם, לא נכנע דור המפול ללמד מהם: אשר יבאו. היו וולדות עקרים

פרקו
 17 בני האלקים. בני השקים והשופטים. דבר חזי, יצני החלקים, הם השקים ההולכים פשליחונם של מקום, חף הם היו מתעשרים כולם כל 'חלקים' שפמקרח לשון מרות, וזה ויכוח: "וחתה תהיה לו לחלקים" (ספוטס 1, ט 1) "חיה יתמתן חלקים" (ס 1, ח): כי טבת הנה.

Targum Onkelos
 The most accurate version of Onkelos' Aramaic translation is based on Yemenite tradition. Terms that are Onkelos' explanations (not verbatim translations) are printed in grey.

Rashi Commentary
 The most accurate version of Rashi's commentary available today. Compiled from extensive research from medieval manuscripts.

Allegories in Rashi
 Full sources are cited in Rashi script for each *masal* (allegory) used by Rashi.

Index Tabs

Index tabs on margin of every page indicate the name of each parasha for easy and quick navigation.

אֲמַרְתֶּם

בראשית

א

בְּעֵלְמוֹ בְּעַלְמֵ אֱלֹקִים בְּרָא אֶת־זָכַר וְנִקְבְּהָ בְּרָא

אֲתֶם: וַיְבָרֶךְ אֶת־אֱלֹקִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹקִים

פָּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הָאָרֶץ וּכְבֹּשׂוּהָ וּרְדוּ בְּדַגַּת

הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה הַרְמִישֵׁת עַל־

הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים הִנֵּה נֹתְתִי לָכֶם אֶת־כָּל־

עֵשֶׂב וְזָרַע זָרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֶת־

כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר־בּוֹ פְּרִיעֵץ זָרַע זָרַע לָכֶם וַיְהִי

לְאֹכְלָה: וְלִכָּל־חַיַּת הָאָרֶץ וְלִכָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם

וְלִכָּל רֹמֵשׁ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת־

כָּל־יֶרֶק עֹשֶׂב לְאֹכְלָה וַיְהִי־כֵן: וַיֹּרֵא אֱלֹקִים אֶת־

כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־

בְּקֶרֶת יוֹם הַשְּׁשִׁי:

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹקִים

בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבַּת

בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה:

וַיְבָרֶךְ אֱלֹקִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ

כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכַל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בְּרָא אֱלֹקִים

לַעֲשׂוֹת:

אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם בַּיּוֹם

עֲשׂוֹת יְקוֹק אֱלֹקִים אָרֶץ וְשָׁמַיִם: וְכָל וְשֵׁחַ

הַשָּׂדֶה טָרַם וַיְהִי בְּאָרֶץ וְכָל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טָרַם

מצוות א
מצוות פריה ורביה

613 Mitzvot

Each mitzva is listed next to its relevant pasuk, according to the Sefer HaHinukh.

Clear Layout

The Hūmash text is presented in large, clear typeface using the Koren Tanakh font.

Traditional Chapter Divisions

The traditional Jewish chapter divisions of the Biblical text ('sedarim') have been restored. The sedarim are indicated in the outer margin, while the widely-used (non-Jewish) divisions are preserved and indicated in the inner margin.

Deluxe editions include these additional color features:

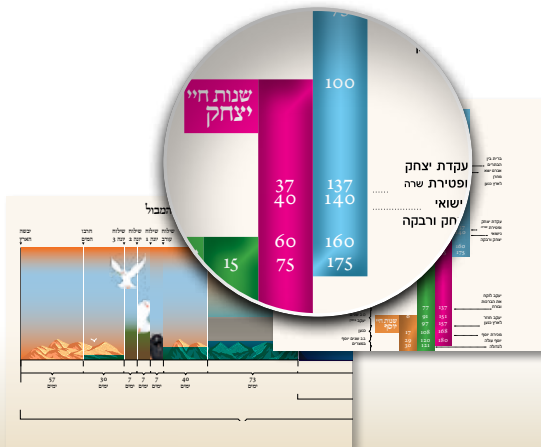
Biblical Botany

Explanations by Professor Zohar Amar, an expert biblical botanist, identify the flora and fauna of the Land of Israel, as described in the Torah text. Includes color photographs and the accompanying pasuk.

Maps

Color 3D maps offer a new, modern look at the parshiyot. These maps were designed specifically to show details that are not clear from a cursory reading of the text.

Diagrams and Illustrations

Graphic illustrations allow readers to appreciate the rich details of the narrative such as: the events of the flood, the priestly clothing, the ritual offerings, and more.